

ДОСЛІДНИЦЬКІ НОТАТКИ

УДК 929.52:81'373.232: 929.532 Ангел (477.51)(091)

Борис Гузь

РОДОВІД ОТАМАНА ЄВГЕНА АНГЕЛА

DOI: 10.5281/zenodo.4394439

© Б. Гузь, 2020. CC BY 4.0

Метою дослідження є вивчення родоводу одного з керівників повстанського руху на Чернігівщині в 1918–1919 рр., отамана Євгена Ангела, уродженця с. Власівки Ічнянського району. У процесі написання роботи застосовувалися генеалогічні **методи** дослідження, для чого вивчалися архівні документи Державного архіву Чернігівської області – метричні й сповідні книги та ревізські реєстри – з подальшою обробкою, співставленням та аналізом знайденої інформації. **Наукова новизна** роботи полягає в реконструкції невідомого раніше родоводу отамана Ангела, починаючи від появи його предків на Чернігівщині. **Основні результати дослідження:** вперше встановлено, що Ангели проживали на Чернігівщині ще в XVIII ст., перші представники роду носили прізвище Калениченко й були родичами Степана Софроновича Ангела, який народився близько 1742 р. і проживав у слободі Туркенівці. Прапрадідом Євгена Ангела був Микита Іванович Калениченко, який оселився в Туркенівці після російсько-турецької війни 1787–1791 рр. Близько 1827 р. родину Каленичків перевели в Качанівку дворовими в маєток поміщика Григорія Тарновського. До 1840 р. прізвище Калениченко поступово змінилося на Ангел, а з середини XIX ст. в метричних книгах стала вживатися й російська форма прізвища – Ангелов. **Висновки:** проведені дослідження дозволили суттєво розширити знання про рід отамана Ангела. Витоки роду сягають другої половини XVIII ст., а його персональний склад встановлено до 5-го коліна. Отримана інформація про походження Ангелів децю відрізняється від попередніх уявлень та сімейних переказів про болгарське коріння роду.

Ключові слова: Українська революція, отаман Ангел, походження, родовід, біографічні дані.

Яскравою і колоритною постаттю періоду визвольних змагань 1918–1919 рр. в Україні був отаман Євген Петрович Ангел, уродженець с. Власівки Борзнянського повіту Чернігівської губернії (нині Ічнянського району Чернігівської області), один із керівників повстанського руху проти більшовиків на Чернігівщині, Сумщині та Полтавщині. Під час антигетьманського повстання в листопаді 1918 р. Євген Ангел організував і очолив Курінь смерті ім. кошового Івана Сірка, громив гетьманську варту в Конотопі, Бахмачі, Прилуках та Ніжині, потім воював із червоними. Влітку 1919 р. отаман контролював тимчасово захоплені більшовиками райони від Конотопа до Ніжина. Воював він також і з денікінцями та загинув за нез'ясованих обставин наприкінці 1919 р., коли йому виповнилося лише 23 роки.

Останнім часом з'явилось багато краєзнавчих і наукових публікацій про різні аспекти діяльності отамана Ангела, а його узагальнена біографія наведена в історико-краєзнавчій публікації¹.

Детальний аналіз краєзнавчих та наукових публікацій про отамана Ангела

¹ Гузь Б. Боротьба і смерть отамана Ангела. *Оживає минувшина*. / Упорядники: І. Неживий, М. Терещенко. Київ: Гнозіс, 2016. Кн. 5. С. 23–60.

міститься в розвідці Т. Демченко². Авторка розглянула стан сучасних наукових досліджень та джерельну базу повстанського руху в північних областях України, пов'язаного з отаманом Ангелом, з позицій їх критичного аналізу. Також у студії наведено дату народження Євгена Ангела та відомості про окремих членів його родини, виявлені в метричних книгах. Указано, що інформація про родовід отамана Ангела є неповною, це питання потребує подальшого вивчення, як і інформація про його перебування в дитячому віці у рідної тітки на Кавказі.

До нерозв'язаних проблем, порушених у статті, слід додати й обставини, за яких родина Ангелів опинилася в Качанівці. У краєзнавчих публікаціях було висловлено припущення, що предків Євгена Ангела привіз хтось із Тарновських з Болгарії після російсько-турецької війни 1806–1812 чи 1828–1829 рр.³ або навіть у другій половині XIX ст.⁴, але документальні підтвердження цієї гіпотези відсутні.

Метою нашого дослідження є вивчення родоvodu Євгена Ангела, встановлення обставин і часу появи Ангелів на Чернігівщині та вирішення інших проблемних питань біографії. Для розв'язання цієї проблеми вивчалися наявні документи церковного походження – метричні й сповідні книги Миколаївської церкви с. Парафіївки, до парафії якої належала Власівка, та церкви Георгія Хозевіта в Качанівці, збудованої в 1828 р. При проведенні дослідження вивчалися матеріали ревізських реєстрів, а також деякі інші джерела.

Проведене дослідження дозволило скласти достатньо повний розпис роду Ангелів, який виявився досить численним і розгалуженим. Усього було виявлено більше ніж 100 його представників. Ми з'ясували, що Ангели проживали на Чернігівщині ще у XVIII ст. Перша згадка про рід Ангелів була виявлена в сповідній книзі Миколаївської церкви за 1787 р. У слободі Туркенівці (нині Южне Ічнянського району) проживали Степан Софронович Ангел (нар. бл. 1731 р.) з дружиною Варварою (нар. бл. 1743 р.) та дітьми. В оригіналі документа його прізвище написано як Аггел⁵.

У сповідній книзі за 1800 р. записана вдова Варвара Андріївна Єнголіна з сином Мироном Степановичем (нар. бл. 1785 р.), його дружиною Зіновією Семенівною (нар. бл. 1780 р.) та їх дітьми, і ще один син – Микита Іванович Калениченко (нар. бл. 1772 р.) з дружиною Зіновією Павлівною (нар. бл. 1775 р.) та чотирма дітьми⁶.

Микита Іванович Калениченко і є першим відомим предком (прапрадідом) Євгена Ангела. Його можна було б вважати сином Варвари Андріївни від першого шлюбу, якби не одна обставина: її старша дочка Єфимія Степанівна народилася близько 1771 р., тобто вона на рік старша за Микиту. Припускаємо, що Микита Калениченко доводився родичем по матері Степану Ангелу. Частково, це припущення підтверджує й той факт, що Варвара Андріївна в 1816 р. проживала в Туркенівці в сім'ї сина Мирона, а Микита проживав з сім'єю окремо⁷.

Відсутність Микити Калениченка у Сповідній книзі за 1787 р. вказує на те, що він переселився до Туркенівки після російсько-турецької війни 1787–1791 рр. Серед краєзнавців поширена версія, що, оскільки події цієї війни відбувалися на території Бессарабії, то, можливо, саме звідти Микита Калениченко і прибув.

Не виключено, що Степан Софронович Ангел походив з Болгарії, але в такому

² Демченко Т. Отаман Ангел – знакова постать повстанського руху на Чернігівщині доби Української революції (1918–1919 рр.). *Сіверянський літопис*. 2018. № 1-2. С. 395–401.

³ Бондаренко К. П. Атаман Ангел (Евгеній Ангел). *Історія в профіль*. Київ: Знання, 2012. С. 350–355.

⁴ Баранов В. Резонанс. Ангел не завжди був ангелом. *Сівєрщина*. 2010. 27 березня. С. 14.

⁵ Державний архів Чернігівської області (далі – ДАЧО). Ф. 679. Оп. 1. Спр. 441. Арк. 528.

⁶ Там само. Ф. 679. Оп. 1. Спр. 472. Арк. 1349 зв.

⁷ ДАЧО. Ф. 805. Оп. 1. Спр. 155. Арк. 345, 356.

випадку його прізвище мало б писатися як Ангелов. Прізвище Ангел дійсно поширене серед румун і молдаван, у тому числі й у Бессарабії. Якщо вірити сімейним переказам про болгарське походження Ангелів, то вірогідною є версія, згідно з якою вони спочатку втекли з Болгарії в Бессарабію, рятуючись від турків, а вже потім переселилися на Чернігівщину. У Бессарабії болгарське прізвище Ангелов і могло трансформуватися в молдавське – Ангел.

Можливо, Микиту привіз на Чернігівщину хтось із Тарновських, оскільки деякі представники цієї родини брали участь у тій війні, але документальне підтвердження цього припущення відсутнє. Привезти зовсім юну сім'ю (старша дочка Феодосія народилася, коли Микиті виповнилося лише 16 років) міг також тодішній власник Туркенівки⁸ Григорій Якович Почека⁹, вітчим майбутнього власника Качанівки Григорія Степановича Тарновського¹⁰. Григорій Почека на той час служив у армії в чині прем'єр-майора, але його участь в російсько-турецькій війні 1787–1791 рр. потребує підтвердження.

Цікаво, що власник маєтку Качанівка Г. С. Тарновський в усіх метричних записах церкви Георгія Хозевіта, включаючи запис про смерть¹¹, записаний як Георгій Степанович, а в ревізьких реєстрах указується ім'я Григорій, наприклад, в реєстрі¹². В. Л. Модзалевський у своєму дослідженні також наводить ім'я Григорій (Єгор).

Про Івана Калениченка, батька Микити, немає жодних відомостей. У Микити та Зіновії Калениченків згідно зі сповідними книгами за 1800, 1802¹³, 1806¹⁴, 1811¹⁵ і 1813¹⁶ рр. було 9 дітей, поміж яких згадувалися два сини: Тимофій (нар. бл. 1798 р.) та Єрофій (нар. бл. 1805 р.). Дружину Тимофія Калениченка звали Тетяна Михайлівна (нар. бл. 1804 р.).

Тимофій Микитович Калениченко був прадідом Євгена Ангела. Проживав він у Туркенівці, а потім згідно з записом в Ревізькому реєстрі Качанівки 1834 р. його в 1832 р. перевели разом з родиною в Качанівку – двором у маєток Тарновських¹⁷. Насправді це сталося раніше, оскільки сини Тимофія Микитовича Митрофан і Петро народилися в Качанівці в 1828 і 1830 рр.¹⁸

Метричні записи, списки парафіян церкви Георгія Хозевіта та ревізькі реєстри Качанівки дозволяють простежити, як прізвище Калениченко поступово замінювалося на Ангел.

У записі від 4 червня 1828 р. про народження у Тимофія Микитовича сина Митрофана вказаний Калениченко (Ангел), а в записі від 11 вересня 1833 р. про смерть дочки Ганни – Калениченко (Ангеленко). В 1834 р. поручителем при хрещенні сина у придворного музиканта, дворового Олександра Сушка записаний Калениченко (Ангол)¹⁹.

Уперше прізвище Ангел (без Калениченко) зафіксоване в записі від 25 червня 1840 р. про народження у Тимофія Микитовича молодшої дочки Єфросинії²⁰, а

⁸ Там само. Арк. 338.

⁹ Модзалевський В. Л. Малоросійський родословник. Киев: Типо-Литогр. С. В. Кульженко, 1914. Т. 4: П–С. С. 294.

¹⁰ Модзалевський В. Л. Малоросійський родословник. [упоряд. В. В. Томазов]. Київ, 1996. Т. 5. Вип. 1. С. 35, 36.

¹¹ ДАЧО. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 121. Арк. 128.

¹² Там само. Ф. 805. Оп. 1. Спр. 317. Арк. 691.

¹³ Там само. Ф. 679. Оп. 1. Спр. 475. Арк. 1148.

¹⁴ Там само. Ф. 679. Оп. 1. Спр. 445. Арк. 212.

¹⁵ Там само. Ф. 679. Оп. 1. Спр. 446. Арк. 1035 зв.

¹⁶ Там само. Ф. 679. Оп. 14. Спр. 205. Арк. 784.

¹⁷ Там само. Ф. 805. Оп. 1. Спр. 317. Арк. 692.

¹⁸ Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 119. Арк. 3, 32 зв.

¹⁹ Там само. Арк. 3, 93, 95.

²⁰ Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 122. Арк. 24 зв.

в записі про смерть від 1 червня 1843 р. він знову записаний як Калениченко²¹.

Син Тимофія Микитовича Максим в записах про народження дочки Олени (21 травня 1845 р.) і сина Андрія (3 червня 1846 р.) вказаний як Ангел²². Так само він записаний у Сповідній книзі за 1846 р²³.

У ревізькому реєстрі Качанівки 1850 р. Тимофій Микитович вказаний як «Калениченко, он же и Ангелов»²⁴, а його брат Єрофій в реєстрі вже Туркенівки записаний як «Калениченко, он же и Ангел»²⁵. В реєстрі 1858 р. сини Тимофія Микитовича Максим і Митрофан записані як Ангелови, а брат Єрофій – як Янголенко²⁶. Прізвище Янголенко згідно з Ревізьким реєстром Туркенівки за 1816 р. мав і Мирон Степанович Ангел.

Жіночі прізвища представниць роду в найдавніших записах більше нагадують прізвиська. Так, Варвара Андріївна Ангел у сповідних книгах 1800–1813 рр. записана як Єнголіна, Янгольна, Єнголка.

Отже, попри раніше сформовану думку, прізвище Ангелов є не болгарським, а російським варіантом прізвища Ангел і зафіксоване вперше в джерелах у 1850 р.

Надалі в метричних книгах зазначалися прізвища Ангел або Ангелов. Якоїсь особливої закономірності у вживанні цих прізвищ немає, оскільки у виявлених записах 1859–1860 рр. вказано прізвище Ангел, а потім до 1870 р. – Ангелов. У записах 1880-х р. знову вживають прізвище Ангел, а в 1890-х р. – Ангелов. У 1900-х р. в метричних записах фігурує прізвище Ангел, за винятком одного запису.

Навіть у межах однієї сім'ї частина дітей мала прізвище Ангелов, а інша – Ангел. Наприклад, у Василя (нар. 24 березня 1851 р.), сина Максима Тимофійовича, було прізвище Ангелов, а в його сестри Марії (нар. 20 березня 1855 р.) – Ангел²⁷.

Складається враження, що священник чи псаломщик, які вносили запис у метричну книгу, самостійно вирішували, як слід писати прізвище. Проте, все ж такі прізвища Ангел дещо переважає, оскільки у виявлених починаючи від 1859 р., 20 метричних записах воно вживається 12 разів.

Нащадків за чоловічою лінією роду мали діти Тимофія Микитовича: Максим (нар. бл. 1821 р.), Антон (нар. 3 серпня 1834 р.) та Микита (нар. 14 травня 1837 р.)²⁸.

Микита Тимофійович Ангел був дідом Євгена Ангела. Він одружився 25 вересня 1860 р. з кріпосною селянкою Уляною Данилівною Сахно (нар. бл. 1841 р.)²⁹, у них було 5 дітей, які мали прізвище Ангелов. Нащадків за чоловічою лінією роду мали сини Іван (нар. 12 жовтня 1860 р.)³⁰ і Петро (нар. 25 грудня 1870 р.)³¹. Петро Микитович Ангелов (Ангел) і був батьком майбутнього отамана Євгена Ангела. Його дружиною в 1891 р. стала Клавдія Іванівна Бондар (нар. бл. 1870 р.).

У шлюбі народилися 6 дітей: Олімпіада (нар. 30 січня 1892 р.), Аркадій (нар. 19 серпня 1894 р. – помер немовлям), Євген (нар. 3 березня 1896 р.), Антоніна (нар. 11 червня 1901 р.)³², Олександр (нар. 7 червня 1904 р.) і Анна (нар. 25 вересня 1907 р.)³³. Всі діти носили прізвище Ангел. Натомість у деяких крає-

²¹ Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 121. Арк. 28.

²² Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 122. Арк. 79, 90.

²³ Там само. Ф. 679. Оп. 1. Спр. 450. Арк. 592.

²⁴ Там само. Ф. 805. Оп. 1. Спр. 372. Арк. 709.

²⁵ Там само. Арк. 906.

²⁶ Там само. Ф. 805. Оп. 1. Спр. 403. Арк. 896, 1045.

²⁷ Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 123. Арк. 34, 89.

²⁸ Там само. Ф. 679. Оп. 1. Спр. 119. Арк. 99, 146.

²⁹ Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 120. Арк. 95.

³⁰ Там само. Ф. 679. Оп. 15. Спр. 123. Арк. 160.

³¹ Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2830. Арк. 68.

³² Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2869. Арк. 148, 191, 198, 271.

³³ Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2830. Арк. 75, 121.

знавчих публікаціях автори стверджують, що в родині Ангелів було 12 дітей. Ми приєднуємось до думки Т. Демченко, що в цьому випадку, скоріш за все, враховувалися й малі діти інших Ангелів.

Дід Микита, овдовівши, одружився вдруге, а його дружину звали Тетяна Зіновіївна. У шлюбі народилися три дочки: Ангеліна (нар. у липні 1895 р. – померла немовлям), Неоніла (нар. 12 жовтня 1896 р.) і Лідія (нар. 23 березня 1899 р.)³⁴. В Олександра Антоновича Ангела був син Гавриїл (нар. 26 березня 1906 р.)³⁵. В Івана Микитовича Ангела було 6 дітей, з них четверо менших приблизно того ж віку, що і в брата: Марфа (нар. 29 червня 1887 р.)³⁶, Іван (нар. 28 липня 1889 р. – помер немовлям), Петро (нар. 28 травня 1891 р.) і Валентина (нар. 11 лютого 1894 р.)³⁷.

Марфу хрестили в Миколаївській церкві Парафіївки, і це єдиний запис, де хутір Власівка вказаний як місце проживання Ангелів, оскільки в метричних книгах церкви Георгія Хозевіта всі вони записані як качанівські жителі (до 1839 р.), а далі в записах виділені лише парафіяни інших церков.

Стосовно соціального статусу предків отамана Ангела, то у сповідній книзі 1787 р. вони записані як посполиті, щоправда, прізвища їхнього власника не вказано. До 1816 р. Ангели були кріпосними селянами Григорія Почеки, а після його смерті належали його вдові Параскеві Андріївні. Після її смерті у 1824 р. їхнім власником став Григорій Степанович Тарновський, а приблизно в 1827 р. Ангелів перевели дворовими в садибу Тарновських у Качанівці. У статусі дворових кріпаків вони перебували й у наступного власника Василя Васильовича Тарновського (з 1854 р.). Після реформи 1861 р. Ангели стали селянами-власниками.

Під час проведення дослідження отримано також відомості про Володимира Олександровича Ангела-Комсомоленка, 1906 р. н., розстріляного в Києві 21 грудня 1937 р. Про нього в 2009 р. повідомляв Я. Тинченко. Син Володимира Ангела Анатолій писав у спогадах про своє перебування в 1945 р. у бабусі в Чернігівській області³⁸.

Відомості про Володимира Ангела відсутні в метричних книгах церкви Георгія Хозевіта. З іншого джерела відомо, що він народився 25 березня 1906 р. у Власівці³⁹. Вже згадувався запис у метричній книзі від 26 березня 1906 р. про народження Гавриїла, сина Олександра Антоновича і Параскеви Опанасівни Ангелів. Дати народження Гавриїла і Володимира різняться на один день, схоже, що це одна й та ж сама особа. Очевидно, разом зі зміною імені на більш милозвучне мала місце переміна «бандитського» прізвища Ангел на більш «революційне» Ангел-Комсомоленко.

Обставини проживання Євгена Ангела у рідної тітки на Кавказі під час навчання у Владикавказькому кадетському корпусі до кінця не з'ясовані. У Петра Микитовича Ангела була сестра Наталія⁴⁰, по чоловіку Петренко, але вона записана як селянка-власниця, яка проживала у Власівці. Більше на роль тітки підходить сестра дружини діда Микити міщанка Софія Данилівна Стратієвська, яка в 1870 р. мешкала в Ніжині. Але відомостей про перебування Стратієвських на Кавказі на сьогодні не виявлено.

Таким чином, проведене дослідження архівних документів дозволило суттєво розширити знання про рід отамана Євгена Ангела. Виникнення його належить

³⁴ Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2869. Арк. 206, 244.

³⁵ Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2830. Арк. 101.

³⁶ Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2850. Арк. 455.

³⁷ Там само. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2869. Арк. 99, 132, 181.

³⁸ Ангел А. В. Дорога с пересидками. *Петля-2: Воспоминания, очерки, документы* / сост. Ю. М. Беледин. Волгоград, 1994. С. 51–54.

³⁹ Алфавітний перелік репресованих осіб (збережена копія). *Internetarchive*. Лист 1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: dsp.elibukr.org › bitstreamXLS (дата звернення: 15.10.2020).

⁴⁰ ДАЧО. Ф. 679. Оп. 10. Спр. 2869. Арк. 22.

до другої половини XVIII ст., а досліджений родовід включає п'ять поколінь. Отримано інформацію про походження Ангелів, яка дещо суперечить сімейним переказам про болгарське коріння роду, хоча вони остаточно не спростовуються. Також встановлено, що прізвище Ангелов, яке з'явилося в середині XIX ст., є не болгарським, а російським варіантом прізвища Ангел. Не з'ясований під час дослідження епізод біографії Євгена Ангела стосовно його перебування на Кавказі потребує подальшого вивчення.

REFERENCES

- Angel, A. V. (1994). *Doroga s peresidkami* [Road with stops]. In Yu. M. Beledyn, (Ed.). *Petlya-2: Vospominaniya, ocherki, dokumenty* [Loop 2: Memories, Essays, Documents] (pp. 51–54). Volhograd, Russia: (N. p.).
- Baranov, V. (2010, March 27). Rezonans. Anghel ne zavzhdy був anghelom [Resonance. An Angel was not always an angel]. *Sivershchyna*, p. 14.
- Bondarenko, K. P. (2012). Ataman Angel (Evgenij Angel) [Ataman Angel (Eugene Angel)]. In *Istoriya v profil'* [History in profile] (pp. 350–355). Kyiv, Ukraine: Znannya.
- Guz, B. (2016). Borotjba i smertj otamana Anghela [Struggle and death of ataman Angel]. In I. Nezhyyvi, M. Tereshchenko (Ed.). *Ozhyvaie mynuvshyna*, is. 5 (pp. 23–60). Kyiv, Ukraine: Hnozis.
- Demchenko, T. (2018). Otaman Anghel – znakova postatj povstansjkogho rukhu na Chernighivshhyni doby Ukrajinsjkoi revoljuciji (1918–1919 rr.) [Ataman Angel – an iconic figure of the insurgent movement in the Chernihiv region during the Ukrainian Revolution (1918–1919)]. *Siverianskyi litopys – Siverian chronicle*, 1-2, 395–401.
- Derzhavnyi arkhiv Chernihivskoi oblasti (DACHO) – State Archives of Chernihiv Oblast (SACHO). F. 679. Op. 1. Spr. 441.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 1. Spr. 445.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 1. Spr. 446.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 1. Spr. 450.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 1. Spr. 472.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 1. Spr. 475.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 10. Spr. 2830.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 10. Spr. 2850.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 10. Spr. 2869.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 14. Spr. 205.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 15. Spr. 119.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 15. Spr. 120.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 15. Spr. 121.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 15. Spr. 122.
- DACHO – SACHO. F. 679. Op. 15. Spr. 123.
- DACHO – SACHO. F. 805. Op. 1. Spr. 155.
- DACHO – SACHO. F. 805. Op. 1. Spr. 317.
- DACHO – SACHO. F. 805. Op. 1. Spr. 403.
- Modzalevsky, V. L. (1914). *Malorossijskij rodoslovník* [Little Russian generic dictionary] (Vol. 4). Kiev: Tipo-Litogr. S.V. Kulzhenko, Russian Empire.
- Modzalevsky, V.L., Tomazov, V.V. (Ed.) (1996). *Malorossijskij rodoslovník* [Little Russian generic dictionary] (Vol. 5, is. 1). Kyiv: (N. p.).
- Sheet, 1. Alphabetical list of repressed persons (saved copy). *Internet archive*. Retrieved from: dsp.elibukr.org > bitstream XLS.

Гузь Борис Олександрович – краєзнавець, кандидат технічних наук, доцент, член Історико-краєзнавчого товариства «Ічнянщина» (вул. Мартоса, 11, м. Ічня, 16703, Україна).

Guz Borys O. – Local Historian, Ph.D. in Technical Sciences, Associate Professor, member of the Historical and Local History Society “Ichnianshchyna” (11 Martos St., Ichnia, Chernihiv Region, 16703, Ukraine).

E-mail:boris.a.guz@gmail.com

GENEALOGY OF ATAMAN YEVGENE ANGEL

The aim of the research is to study the genealogy of one of the leaders of the insurrectionary movement in the Chernihiv region in 1918–1919, ataman Yevgene Angel, a native of the village of Vlasovka, Ichnya district. Genealogical research methods were used, for which the archival documents of the State Archives of the Chernihiv region were studied – metrics and confession books and audit registers with subsequent processing, comparison and analysis of the information found. The scientific novelty of the work lies in the establishment of the previously unknown genealogy of the ataman Angel, starting with the appearance of his ancestors in the Chernihiv region. The main results of the research: for the first time it was established that the Angels lived in the Chernihiv region back in the 18th century. The first representatives of the family bore the surname Kalinichenko, they were relatives of Stepan Sofronovich Angel, who was born around 1742 and lived in the Turkenovka settlement. The great-great-grandfather of Evgene Angel was Nikita Ivanovich Kalinichenko, who appeared in Turkenovka after the Russian-Turkish war of 1787–1791. Around 1827, the Kalinichenko family was transferred as domestic servants to Kachanovka on the estate of the landowner Grigory Tarnovsky. By 1840, Kalinichenko's surname was gradually changed to Angel, and from the middle of the 19th century, the Russian form of the surname, Angelov, began to be used in registers of births. Conclusions: the research carried out allowed to significantly expand the knowledge about the lineage of the ataman Angel. His pedigree is established up to the 5th generation, and the time frame of the genus extends to the second half of the 18th century. The information received about the origin of the Angels is somewhat different from the previous ideas and family legends about the Bulgarian roots of the clan.

Keywords: Ukrainian revolution, ataman Angel, origin, genealogy, biographical data.

Дата подання: 15 жовтня 2020 р.

Дата затвердження до друку: 16 листопада 2020 р.

Цитування за ДСТУ 8302:2015

Гузь Б. Родовід отамана Євгена Ангела. *Сіверянський літопис*. 2020. № 6. С. 119–125. DOI: 10.5281/zenodo.4394439.

Цитування за стандартом APA

Guz, B. (2020). Rodovid otamana Yevhena Anhela [Genealogy of ataman Eugene Angel]. *Siverianskyi litopys – Siverian chronicle*, 6, 119–125. DOI: 10.5281/zenodo.4394439.

